

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

Mizmor Shir
Chanukas
HaBayis: A Song
of Dedication?

The learning this week is being sponsored by Sam and Leah Levi
 l'ilui nishnat Leah's parents, Yekutiel ben Yosef Hakohen, whose
 yaartzeit is Adar 10, and Sarah Zelda bas Dovid Hacoheh, whose
 yaartzeit is Adar 2.

Mrs. Peshi Neuburger
 ה' אדר תשס"ט • March 1, 2009

1) מזמור ל' – מזמור שיר חנוכת הבית לדוד – "A Song of Dedication?"

(א) מזמור שיר חנוכת הבית לדוד: (ב) ארוממך יקנך פי דליתני ולא שמחת איבי לי: (ג) יקנך אלהי שנעתי אליך ותרפאני: (ד) יקנך העלית מן שאול נפשי חיינני מירדי מירדי בור: (ה) זמרו ליקנך חסידיו והודו לזכר קדשו: (ו) כי רגע באפו חיים ברצונו בערב ילין בכי ולבקר רנה: (ז) ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם: (ח) יקנך ברצונך העמדתה להררי עז הסתרף פניך הייתי נבהל: (ט) אליך יקנך אקרא ואל אדני אתחנן: (י) מה בצע בדמי ברדתי אל שחת היודך עפר היגיד אמתך: (יא) שמע יקנך וחנני יקנך הנה עזר לי: (יב) הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה: (יג) למען זמורך כבוד ולא ידם יקנך אלהי לעולם אודך:

2) דברי הימים א' (פרק כב') – "David HaMelech – Jewish Father"

(ה) ניאמר דויד שלמה בני נער נרך והבית לבנות ליקנך להגדיל למעלה לשם ולתפארת לכל הארצות אכינה נא לו ויכן דויד לרב לפני מותו: (ו) ויקרא לשלמה בנו ויצוהו לבנות בית ליקנך אלהי ישראל: (ז) ויאמר דויד לשלמה בנו בני אני הנה עם לכבי לבנות בית לשם יקנך אלהי: (ח) ויהי עלי דבר יקנך לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמי פי דמים רבים שפכת ארצה לפני: (ט) הנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה ונהנחתי לו מפל אויביו מסביב פי שלמה יהיה שמו ושלום ו שקט אתן על ישראל בימיו: (י) הוא יבנה בית לשמי והוא יהיה לי לבן ואני לו לאב ונהניתי פסא מלכותו על ישראל עד עולם: (יא) עתה בני יהי יקנך עמך והצלחת ויבנית בית יקנך אלהיך פאשר דבר עליך: (יב) אך יתן לך יקנך שקל ויבנה ויצנך על ישראל ולשמור את תורת יקנך אלהיך: (יג) אז תצליח אם תשמור לעשות את החקים ואת המשפטים אשר צנה יקנך את משה על ישראל חזק ונאמן אל תירא ואל תחת: (יד) והנה בעניי הכינותי לבית יקנך זרב כפרים מאה אלה ונסף אלה אלפים כפרים ולנחשת ולפרזל אין משקל פי לרב הנה ועצים ואבנים הכינותי ועליהם תוסיף: (טו) ועמך לרב עשי מלאכה חצבים וחרשי אבן ועץ וכל חכם בכל מלאכה: (טז) לזהב לפסף ולנחשת ולפרזל אין מספר קום ועשה יהי יקנך עמך:

3) משנה – מס' ביכורים (ג:א-ד) – "The First Fruit"

[א] כיצד מפרישין הבכורים יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה אשכול שביכר רמון שביכר קושרו בגמי ואומר הרי אלו בכורים ורבי שמעון אומר אף על פי כן חזור וקורא אותם בכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע:
[ב] כיצד מעלין את הבכורים כל העיירות שבמעמד מתכנסות לעיר של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסין לבתים ולמשכים היה הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו:
[ג] הקרובים מביאים התאנים והענבים והרחוקים מביאים גרוגרות וצמוקים והשור הולך לפניו וקרניו מצופות זהב ועטרת של זית בראשו החליל מכה לפניו עד שמגיעים קרוב לירושלם הגיעו קרוב לירושלם שלחו לפניו ועטרו את בכוריהם הפחות הסגנים והגזברים יוצאים לקראתם לפי כבוד הנכנסים היו יוצאים וכל בעלי אומניות שבירושלם עומדים לפניו ושואלין בשלום אחינו אנשי המקום פלוני באתם לשלום:
[ד] החליל מכה לפניו עד שמגיעין להר הבית הגיעו להר הבית אפילו אגרופס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס עד שמגיע לעזרה הגיע לעזרה ודברו הלויים בשיר ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהלים ל):

4) תלמוד בבלי – מס' שבעות (יד., טו:) – "Holy Expansion"

שארין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא, ואורים ותומים, וסנהדרין של שבעים ואחד, ובשתי תודות ובשיר; ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן, וכל ישראל אחריהם;

ובשיר. ת"ר: שיר של תודה - בכנורות ובנבלים ובצלצלים על כל פינה ופינה ועל כל אבן גדולה שבירושלים, ואומר (תהלים ל') ארוממך ה' כי דליתני וגו'

5) רד"ק על ספר תהלים – "Vindication"

מזמור שיר חנוכת הבית לדוד. חיברו דוד שיאמרוהו בחנוכת בית המקדש. ואף על פי שאין בזה המזמור זכר הבית הזכיר בו סליחת פשעיו, שהיו חושבים אויביו שלא תתקיים לו המלוכה ולזרעו אחריו לעונש אותו עון. ואף על פי שנאמר לו על ידי נביא כי בנו שימלך אחריו הוא יבנה הבית, לא היו מאמינים שיוכל להיות כי בן שיוולד לו מאותה האשה יהיה מלך ויבנה בית המקדש לה' שיהיה מקום סליחה וכפרה. וכשמרד אדוניה בסוף ימיו ורצה למלוך מעצמו בלא רשות היו סבורים שלא יהיה שלמה מלך. וכיון שהמלך רואה כי הצליח הדבר, כי הקושרים עם אדוניה לא עמדו במרדו וברחו איש לאהלו, הכירו כל ישראל כי מה' היא מלכות שלמה. וכיון שרצה האל כי בן שיוולד לו מאותה האשה יהיה מלך על כל ישראל ידעו באמת כי נמחל לדוד אותו עון מחילה גמורה ושלילה. והראה לשלמה צורת הבית לעיני כל ישראל והתנדב הוא לבנות הבית והתנדבו בו בני ישראל לפניו. לפיכך חיבר מזמור שיר חנוכת הבית על זה הדרך שהזכיר בו סליחת חטאיו שהיא רפואת נפשו, כי בזה הענין נודעה הסליחה לכל אדם:

6) תלמוד בבלי – מס' שבת (ל.)

דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב (תהלים פו) עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבושו - אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מחול לי על אותו עון! אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בחיי! אמר לו: בחייך איני מודיע, בחיי

שלמה בנך אני מודיע. כשכונה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים, דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה עשרים וארבעה רגלים ולא נענה. פתח ואמר: (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, רהטו בתריה למיבלעיה, אמרו: (תהלים כד) מי הוא זה מלך הכבוד? אמר להו: ה' עוזו וגבור. חזר ואמר: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ולא נענה. כיון שאמר (דברי הימים ב' ו) ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך - מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקדוש ברוך הוא על אותו עון.

7) מלבי"ם – "The House of the Soul"

המזמור כולו יוסד לתת הודאה בחלותו ויחי מחליו ולא נמצא בו שום ענין חנוכת הבית! ומבואר שהבית הנזכר פה הוא הבית המשלי, הוא הוֹף שהוא מעון לנפש, ובית לאדם הפנימי השוכן ודר בקרבו, כי הנפש הוא האדם באמת, והגוף החמרי הוא רק בית חומר לשבתה כל ימי היותה במצודה...ועת חלה אז רופפו עמודי הבית ומכונותיו, ואחר שנתרפא נבנה הבית על תלו...לכן ציין שם השיר בשם חנוכת הבית לדוד – ר"ל בית דוד העצמי, מעון נפשו שנתחנך בהרפאתו. העלית מן שאול נפשי שע"י כפרת עוני לא תרד נפשי הרוחנית לשאול ואבדון ע"כ חייחני מירדי בור השגתי גם חיים הגופניים כמו שכתבו להלן (קג) הסולה לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכי:

8) פירוש רש"ר הירש עה"ת

The contents of this psalm might present some difficulty with respect to the question of what the connection is between the rest of this psalm and its superscription. The balance of Psalm 30 does not contain even one word about the temple, much less of its construction and dedication. Instead, it would seem that we have here a description of a whole lifetime of experiences, attesting to the healing and deliverance, trials and bliss which the L-rd sends to those who devote themselves to Him in love. Let us consider for a moment the nature and significance of the Temple, the Jewish House of G-d, which is primarily intended to bring to mind the nearness of G-d on earth, the intimate relationship of G-d and man – the presence of the L-rd in the midst of human endeavor, as well as the heavenward striving of man toward Him. The Sanctuary of the L-rd is nothing else but a concrete devoted to attain G-d's favor (מזבח), to the practical application of the Law of G-d (אורח), then all of human life, both individual and communal becomes a throne of Cherubim (כפרת). G-d's invisible presence will seat itself upon this throne in order to benevolently protect, guide and further all human striving on earth. A corroboration of this fact is found in the words in which Israel was first commanded to build a Sanctuary for the L-rd: "ועשו לי מקדש". ...If we consider all the above, we can readily understand the thought which led [David] to decide to build a permanent sanctuary unto the L-rd. David was imbued with the sense of the immediate nearness, guidance, and direction of G-d which he experienced throughout all the years of his agitated life. Thus, he designated this psalm, in which he reaffirms his trust in G-d to be the anthem to be sung in honor of the dedication of the "House." The thoughts expressed in Psalm 30 are the very ones that serve as cornerstones for all our houses of G-d.

9) הרב אלישיב שליט"א – "הרגשת חסרון בית המקדש"

אבל לכאורה אין כל קשר בין תוכנו לחנוכת הבית...אלא מוכרחים לומר כי דוד הרגיש בהעדר הבית, כאלו קרוב לרדת לשאול! אף שבימי דוד היה מזבח בגבעון, וארון הקודש בעיר דוד, אבל חסרה היתה ההתרחבות של הבית, ועל זה היה מצטער אותו צדיק כל ימיו. ואפילו בעת שברח מרודפיו ובא אצל שמואל וישב בניו ברמה (ש"א יט: יח-יט) אמרו חז"ל מאי דכתיב 'וילך דוד ושמואל וישבו בניו ברמה', וכי מה ענין נזירות אצל רמה? אלא שהיו יושבין ברמה ועוסקין בנויו של עולם למצוא מקום לבית הבחירה מן התורה, רש"י...ובילקוט שמועני (ש"א קכט) אמרו "אותו הלילה שברח דוד מלפני שאול למד משמואל הנביא מה שאין תלמיד ותיק לומד במאה שנה." וע"ז נאמר (תהלים קלב) "זכור ה' לרדוד את כל ענותו...אם אבא באהל ביתי...עד אמצא מקום לה..."

10) מזמור קלב' – "Sleepless Nights"

(א) שיר המעלות זכור יקנך לְדָוֹד אֶת כָּל עֲגוֹתָיו: (ב) אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִיקְנֶךָ נְדָר לְאָבִיר יַעֲקֹב: (ג) אִם אָבִא בְּאֵהָל בֵּיתִי אִם אֲעֲלֶה עַל עֵרֶשׁ יְצוּעֵי: (ד) אִם אֶתֵּן שִׁנְת לְעֵינַי לְעַפְעָפֵי תְנוּמָה: (ה) עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לִיקְנֶךָ מִשְׁפָּנוֹת לְאָבִיר יַעֲקֹב: (ו) הֲנֵנּוּ שְׁמַעֲנוּהָ בְּאֶפְרַתָּה מִצְאֵנָה בְּשֵׁדֵי יַעֲרֹ: (ז) נְבוֹאָה לְמִשְׁפָּנוֹתַי נִשְׁתַּחֲוֶה לְהֵדָם רְגֵלְיוֹ: (ח) קוּמָה יְקִינָה לְמִנְחֹתַי אֶתָּה וְאֶרְוֶן עֲיֹנָךְ: (ט) כִּתְּנֵיךָ לְבָשׁוּ צִדְקַת נְחִסְיֵיךָ יְבַגְּנוּ: (י) בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבַדְתָּ אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מִשְׁיַחְךָ: (יא) נִשְׁבַּע יְקִינָה לְדָוִד אֶמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרֵי בְטֶנְךָ אֲשִׁית לְכֶסֶף לָךְ: (יב) אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְעַדְתִּי זֹאת אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עַדִּי עַד יִשְׁבּוּ לְכֶסֶף לָךְ: (יג) כִּי בָחַר יְקִינָה בְּצִיּוֹן אֲנִי לְמוֹשֵׁב לוֹ: (יד) זֹאת מְנוּחָתִי עַדִּי עַד פֶּה אֲשָׁב כִּי אֲנִיתִי: (טו) צִיָּדָה בְּרַךְ אֲבִירֵיהָ אֲשִׁבִיעַ לָחֶם: (טז) וְכִתְּנֵיהָ אֲלִבִּישׁ יִשַׁע נְחִסְיֵיהָ בְּגָן יְבַגְּנוּ: (יז) שֵׁם אֲצַמִּים קָרְן לְדָוִד עֲרֹכְתִי גֵר לְמִשְׁיַחִי: (יח) אוֹיְבָיו אֲלִבִּישׁ בְּשֵׁת וְעֲלִיו יִצִּיץ נְזָרוֹ:

11 שמואל ב' (פרק כד) – "The Plague: Reward and Punishment"

(א) וַיִּסַּף אֶף יְקֹנֵק לְחֵרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּסַּח אֶת דָּוִד בְּהֵם לֵאמֹר לֵךְ מִנֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוּדָה: (ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאֵב שֶׁר הַחֵיל אֲשֶׁר אִתּוֹ שׁוֹט נָא בְּכָל שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע וּפְקֹדוּ אֶת הָעָם וַיְדַעְתִּי אֶת מִסְפַּר הָעָם: ס (ג) וַיֹּאמֶר יוֹאֵב אֶל הַמֶּלֶךְ וַיּוֹסֶף יְקֹנֵק אֶל־הַיָּד אֶל הָעָם כְּהֵם וְכֵהם מֵאָה פַעֲמַיִם וְעַיִנֵי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ רָאוּת וַאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לְמַה חָפֵץ דְּבַר הַזֶּה: (ד) וַיַּחֲזֹק דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאֵב וְעַל שָׂרֵי הַחֵיל וַיֵּצֵא יוֹאֵב וְשָׂרֵי הַחֵיל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת הָעָם אֶת יִשְׂרָאֵל: ... (ט) וַיִּתֵּן יוֹאֵב אֶת מִסְפַּר מִפְקְדֵי הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ וַתְּהִי יִשְׂרָאֵל שְׂמֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ: (י) וַיֵּךְ לֵב דָּוִד אִתּוֹ אַחֲרֵי כֵן סָפַר אֶת הָעָם ס וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל יְקֹנֵק חֲטָאתִי מֵאֵד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְעַתָּה יְקֹנֵק הַעֲבֹר נָא אֶת עֲוֹן עַבְדְּךָ כִּי נִסְפַּלְתִּי מֵאֵד: (יא) וַיִּקַּם דָּוִד בְּבֹקֶר פ וַיְדַבֵּר יְקֹנֵק הָיָה אֶל גֹּד הַנְּבִיא חִזְקִיָּה דָּוִד לֵאמֹר: (יב) הַלֹּחַ וְדַבַּרְתָּ אֶל דָּוִד כֹּה אָמַר יְקֹנֵק שְׁלֹשׁ אֲנֹכִי נוֹטֵל עֲלֶיךָ בַּחֵר לֵךְ אַחַת מֵהֵם וְאֶעֱשֶׂה לְךָ: (יג) וַיָּבֵא גֹד אֶל דָּוִד וַיִּגְדֵּל לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ הִתְבּוֹא לֵךְ שְׁבַע שָׁנִים רַעֲב בְּאֶרֶץ אִם שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים נִסְךְ לְפָנֵי צִרְיָן וְהוּא רִדְפֶךָ נֹאם הָיִיתָ שְׁלֹשֶׁת יָמִים דְּבַר בְּאֶרֶץ עַתָּה דַע וּרְאֵה מָה אֲשִׁיב שְׁלָחִי דְבַר: ס (יד) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל גֹּד צַר לִי מֵאֵד נִפְלָה נָא בִיד יְקֹנֵק כִּי רַבִּים רַחֲמוּ רַחֲמָיו וַיְבַיֵּד אֶת־אֵל אֶפְלָה: (טו) וַיִּתֵּן יְקֹנֵק דְּבַר בְּיִשְׂרָאֵל מִהַבְּקָר וְעַד עַת מוֹעֵד וַיִּמַּת מִן הָעָם מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע שְׁבַעִים אֶלֶף אִישׁ: (טז) וַיִּשְׁלַח דָּוִד הַמֶּלֶךְ יְרוּשָׁלַם לְשַׁחֲתָהּ וַיִּנְחָם יְקֹנֵק אֶל הַרְעָה וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ הַמִּשְׁחִית בְּעָם רַב עַתָּה הֲרַף יָדְךָ וַיִּמְלֹאךָ יְקֹנֵק הָיָה עִם גִּרְוֹן הָאוֹרֶנֶה הָאֲרוֹנָה הַיְבֹסִי: ס (יז) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל יְקֹנֵק בְּרַאֲתוֹ אֶת הַמֶּלֶךְ הַמִּפְּהָ בְעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי חֲטָאתִי וְאֲנֹכִי הָעֹנִיתִי וְאֵלֶּה הַצֵּאֵן מָה עָשׂוּ תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי: פ (יח) וַיָּבֵא גֹד אֶל דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ עֲלֵה הָעָם לִיקְנֹק מִזְבַּח בְּגִרְוֹן אֲרוֹנָה הַיְבֹסִי: (יט) וַיַּעַל דָּוִד כְּדָבָר גֹּד כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְקֹנֵק: (כ) וַיִּשְׁקֶף אֲרוֹנָה וַיִּרְא אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת עַבְדָּיו עֹבְדָיו וְאֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת אֲרוֹנָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְמֶלֶךְ אֲפִיו אֲרָצָה: (כא) וַיֹּאמֶר אֲרוֹנָה מִדוּעַ בָּא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֶל עַבְדּוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד לְקִנּוּת מַעֲמֶךָ אֶת הַגִּרְוֹן לְבָנוֹת מִזְבַּח לִיקְנֹק וְתַעֲצֹר הַמַּגִּפָּה מֵעַל הָעָם: (כב) וַיֹּאמֶר אֲרוֹנָה אֶל דָּוִד יָקַח וַיַּעַל אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו וַיַּעֲבִיר רָאָה הַבְּקָר לְעֹלָה וְהַמְרֹגִים וְכִלֵּי הַבְּקָר לְעֹצִים: (כג) הַכֹּל נָתַן אֲרוֹנָה הַמֶּלֶךְ לְמֶלֶךְ ס וַיֹּאמֶר אֲרוֹנָה אֶל הַמֶּלֶךְ יְקֹנֵק אֶל־הַיָּד יִרְצֶךָ: (כד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל אֲרוֹנָה לֹא כִּי קִנּוּ אֲקַנֶּה מֵאוֹתְךָ בְּמַחֲרִי וְלֹא אֶעֱלֶה לִיקְנֹק אֶל־הִי עֲלוֹת חַנּוּם וַיִּקַּן דָּוִד אֶת הַגִּרְוֹן וְאֶת הַבְּקָר בְּכֶסֶף שְׁקָלִים חֲמִשִּׁים: (כה) וַיִּבֶן שֵׁם דָּוִד מִזְבַּח לִיקְנֹק וַיַּעַל עֲלוֹת וְשִׁלְמִים וַיַּעֲתֹר יְקֹנֵק לְאֶרֶץ וְתַעֲצֹר הַמַּגִּפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל:

12 בראשית (פרק כח) – "An Awesome Place"

(י) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֶרְנָה: (יא) וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵם וַיֵּלֶן שֵׁם כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמִּקְוֵם וַיִּשָּׂם מִרְאֲשֵׁתוֹ וַיִּשְׁכַּח בְּמִקְוֵם הַהוּא: (יב) וַיַּחֲלֵם וַהֲנֵה סֹלֶם מִצֵּב אֲרָצָה וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה וַהֲנֵה מִלְּאכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וַיִּרְדּוּ בּוֹ: (יג) וַהֲנֵה יְקֹנֵק נִצַּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְקֹנֵק אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֵלֵהי יִצְחָק הָאֲרִיץ אֲשֶׁר אִתָּה שָׁכַב עָלֶיךָ לֵךְ אֲתַנְּנָה וְלִזְרְעֶךָ: (יד) וַהֲנֵה וַיִּרְצֶךָ כַּעֲפַר הָאֲרִיץ וַיַּרְצֶתָּ יָמָה וַיְקַדְמָה וַצִּפְנָה וַנִּגְבְּהָ וַנְּבַרְכּוּ בְךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאֲדָמָה וַיְבַרְעֶךָ: (טו) וַהֲנֵה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרֹתֶיךָ כָּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּחְתֶּךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לְךָ: (טז) וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן יֵשׁ יְקֹנֵק בְּמִקְוֵם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: (יז) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מָה נִזְרָא הַמִּקְוֵם הַזֶּה אֵינִן זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: (יח) וַיִּשְׁפֹּם יַעֲקֹב בְּבֹקֶר וַיִּקַּח אֶת הָאֲבָן אֲשֶׁר שָׂם מִרְאֲשֵׁתוֹ וַיִּשָּׂם אִתָּהּ מַצְבָּה וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֵאשֶׁה: (יט) וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמִּקְוֵם הַהוּא בֵּית אֵל וְאוֹלָם לִזֵּי שֵׁם הָעִיר לְרֵאשֶׁנָּה: (כ) וַיִּדַּר יַעֲקֹב נָדָר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בְּדַרְכֵי הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְיִגְדֵּל לְלִבִּישׁ: (כא) וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וַהֲנֵה יְקֹנֵק לִי לְאֱלֹהִים: (כב) וַהֲאֲבִן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מַצְבָּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תַּחֲנֵן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לְךָ:

13 ספר חובת הארץ וברכת הארץ (מאת הרב ברוך דוד כהנא)

המצפה לראותה אחר שיצא ממנה הקב"ה מחזירו לשם – "Aching for the Land of Israel"

דרך האוהבים הנאמנים בהפרדם איש מרעהו לסיבה, בוכים ומפייסים זה לזה, כמו שמצינו בדוד ויהונתן, וכמו כן גדלה בעיני יעקב אבינו ע"ה קדושת ארץ ישראל, כי בהגיעו לתחום ארץ ישראל כלתה נפשו בהפרדו ממנה, והתחיל לפייס ולחשב הארץ, ולבכות ולהגיד צערו כי בורח הוא, ולימים עוד דבתו עליה. אדחכי והכי שהיה מתמרמר ובוכה ומפייס על פרידתה – איערב שמשא בבלי דעת, והיה צריך ללון שם, וזה שאמר הכתוב: "ויפגע במקום וילן שם כי בא הערב." ויפגע – לשון פיוס במקום, דוקא על שהיה נפרד מארץ ישראל מקום הקודש חלק אלוך ממעל, והיה הולך אל ארץ לא מטוהרה, וכמו כן, הרבה פיוס ובכיה, כדרך אוהב ורץ... וכאשר ראה ה' תוקף אהבת יעקב אבינו ע"ה לארץ ישראל שהיא חלקו יתברך נגלה עליו והבטיחו להשיבו אל האדמה הזאת.